

Praktické vzdelávanie k novej Spoločnej poľnohospodárskej politike

Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora zorganizovala pre svoje regionálne zložky praktické vzdelávanie, ktoré bolo zamerané na detailné podmienky poskytovania priamych platieb od roku 2015, predkladanie žiadostí, neprojektové opatrenia Programu rozvoja vidieka na obdobie 2014 - 2020 a informácie o duálnom vzdelávaní. Vzdelávanie a súčasne poradu SPPK [otvoril ústredný riaditeľ úradu SPPK Ing. Jozef Artim, CSc.](#) Na porade privítal predsedu SPPK Ing. Milana Semančíka, ako aj lektorov z Pôdohospodárskej platobnej agentúry pánov Juraja Kožucha, Martina Rováša a všetkých prítomných.

Pôdohospodárska platobná agentúra začala prijímať žiadosti na dojčiace kravy, ovce a kozy, bežne označované ako „veľké dobytké jednotky“ od 9.3.2015. Do 31. marca 2015 bolo na PPA prevzatých viac ako 2 800 žiadostí. Ďalšie žiadosti na priame platby by mali byť prijímané na základe výzvy od 20. apríla do 15. mája 2015. Súbežne so žiadosťou o priame platby budú žiadatelia podávať žiadosti aj o zaradenie do záväzku. Od roku 2015 teda bude Pôdohospodárska platobná agentúra administrovať 20 podporných schém, do roku 2014 bol počet schém o polovicu nižší, teda PPA administrovala len 10 podporných schém. So zvýšeným počtom schém bude narastať aj počet kontrol. V priemere sa bude kontrolovať asi 6,25 % žiadostí, najväčší nárast bude v oblasti veterinárnej, kde bude nárast z 5 % kontrol na 9 % kontrol. Ide teda o výkon 3 500 až 4 000 kontrol ročne.

Dôležitou skutočnosťou je, že žiadosť na SAPS je viazaná na žiadosť na greening (ozeleňovanie), takže každý žiadateľ, ktorý podá žiadosť na SAPS, tak zároveň musí podávať žiadosť aj na greening. Pri výzve na podávanie žiadostí na priame platby bude vydané usmernenie pre žiadateľov, ktorí chovajú zvieratá, aby podávali žiadosti od 1. do 15. mája 2015. Táto požiadavka súvisí s retenčným obdobím, ktoré je 2 mesiace od podania žiadostí, teda plynie individuálne (pre každého žiadateľa dva mesiace odo dňa podania žiadosti). Sadzby budú stanovené až po kontrolách, teda nie vopred, ako tomu bolo v minulosti.

Priame platby

Podmienky pre priame platby sú podľa platnej legislatívy zmenené v porovnaní s predchádzajúcim obdobím. V súčasnosti už neplatí dátum pre plochy spôsobilé na podporu. V minulosti bol stanovený dátum zaradenia v LPIS-e 30.6.2003. V súčasnosti je možné zaradiť do žiadosti aj ďalšie plochy, musia byť však spôsobilé na poľnohospodársku činnosť. Zmenou je aj odstránenie povinného zaťaženia na TTP v systéme priamych platieb, v minulosti bolo povinné zaťaženie hospodárskymi zvieratami 0,2 VDJ/ha, výnimka bola pri výmere do 20 ha TTP. V období 2015 - 2020 táto podmienka už nie je. Podobne, ako v minulosti, aj v ďalších rokoch bude v prípade priamych platieb tzv. francíza. V októbri 2015 bude stanovené percento na znižovanie priamych platieb. Ďalšie znižovanie (degresivita) je pevne stanovená na 5% pri celkovej sume platby SAPS nad 150 000 €. Ide o zníženie platby len zo sumy platieb nad 150 000 €.

Každý poľnohospodár, ktorý bude podávať žiadosť o priame platby, je povinný mať vyznačené hranice pôdnych dielov. Ak žiadateľ bude deklarovvať len časť dielu, musí byť hranica jasne vymedzená, vytýčená - na mape, ale aj v teréne. Táto podmienka nie je nová, je zaradená od roku 2011. V prípade, ak pozemok nebude mať jasne vymedzené hranice, na takýto pozemok sa nebude poskytovať platba.

Hranica LPIS-u je jasne stanovená, ak si stanoví žiadateľ v žiadosti inú hranicu pôdneho dielu, musí byť táto vymedzená aj v teréne. Nie je uvedený presný spôsob, závisí od žiadateľa či pozemok budú vytyčovať dva orientačné body v terénne, či hranica plodín, rôznych kultúr, hranica hospodárenia, avšak je potrebné prispôbiť sa podmienkam. Hranice môžu byť vymedzené aj dvomi stromami medzi susednými pozemkami. Je možné vymedziť hranicu aj dreveným kolíkom, stromoradiám, železnými kolíkmi a pod.

Veľmi dôležitou podmienkou je povinnosť dodržiavať prvotnú evidenciu o striedaní plodín, agrotechnike a hnojení pozemkov podľa osobitného predpisu. Dôraz pri kontrole zo strany PPA sa kladie na knihu honov. Ak poľnohospodár nevedie knihu honov, dochádza k 3 % kráteniu platieb.

Hospodárenie a užívanie

Žiadateľ musí vydokladovať hospodárenie na pôdu a právo užívať pôdu - kedykoľvek na požiadanie PPA musí žiadateľ poskytnúť relevantné podklady. Preto je veľmi dôležité viesť priebežne knihu honov a na všetkých dieloch zapisovať všetky činnosti, teda nielen kosenie a pasenie, ale aj ďalšie operácie, ktoré súvisia s hospodárením. Napr. v knihe honov uviesť činnosti, ale aj termíny jednotlivých činností, ako napr. 1. kosba, 1. pastva, orezávanie, smykovanie a podobne. Kniha honov je zároveň aj určitou ochranou žiadateľov, resp. je to účinná pomôcka pri preukázaní hospodárenia na pôdnom diele. Aj tento spôsob evidencie môže poľnohospodárskym subjektom pomôcť pri problémoch s dvojitémi deklaráciami.

Vyššia moc

Aj v novom programovom období je dôležité oznamovať príslušnému pracovisku PPA vyššiu moc. Napríklad ak zatopí pozemok voda, žiadateľ, ktorý je povinný obhospodarovať pôdu, musí nahlásiť vyššiu moc na príslušnom pracovisku PPA v súlade s platnou legislatívou. Žiadateľ je týmto spôsobom chránený pred „stratou“ priamych platieb. Je potrebné však uvádzať pri hlásení vyššej moci konkrétne údaje ako napr.: diel 428/9 časť Lomnička zaplavila voda 16.3.2015, a tak nie je možné obhospodarovať uvedenú plochu. Zároveň však poľnohospodári musia v prípade, keď prestala pôsobiť vyššia moc, opäť plochu obhospodarovať.

Centrálne evidencie hospodárskych zvierat

Častým problémom, s ktorým sa v minulosti kontrolóri PPA stretávali v praxi, bolo nedodržiavanie povinných hlásení do Centrálnej evidencie hospodárskych zvierat, a to najmä v prípade hovädzieho dobytku, oviec, kôz a ošípaných. Je potrebné dodržiavať včasné hlásenia, porušenie tejto povinnosti je sankcionované, a to v prvom roku je to krátenie o 3 %, v druhom roku krátenie 3x3 %, v treťom roku 3x3x3 %.

Kontrola na mieste

Výber na kontrolu na mieste môže byť z viacerých dôvodov. Ide najmä o výber subjektov na základe rizikovej analýzy alebo o náhodný výber na kontrolu. Dôvod kontroly musí byť vždy uvedený, a tak sa žiadateľ môže stretnúť so skratkami ako NV - náhodný výber, RA - riziková analýza, EV -

explicitný výber, ktorý je na základe previerky EÚ alebo na základe oznámenia. Od roku 2013 je kontrola tzv. zelenej oblasti, keď kontrolu vykonávajú kontrolóri PPA spolu s fytoinšpektormi ÚKSUP-u, či kontrola tzv. bielej oblasti, keď kontrolu vykonávajú kontrolóri PPA spolu so zamestnancami ŠVPS SR.

Program rozvoja vidieka 2014 - 2020

V tejto časti boli účastníci upozornení na päťročné záväzky s možnosťou predĺženia, ako sú Agroneviromentálno-klimatické opatrenie, opatrenie ekologické poľnohospodárstvo, lesnícko-enviromentálne a klimatické služby a ochrana lesov. Podpora na chránené a ohrozené zvieratá bude na úrovni 200 €/DJ, pričom v novom období došlo k úprave plemien, ktoré boli zaradené medzi ohrozené. Veľký záujem prejavili poľnohospodári o opatrenie ekologické poľnohospodárstvo, podľa dostupných údajov je na ÚKSUP-e registrovaných 193 tisíc ha, pričom má byť podporených len 135 tisíc ha. Prednosť budú mať podniky, ktoré požiadali o komplexne zaradenie do opatrenia a rozhodujúca bude aj ich veľkosť (resp. výmera).

Znižovanie platieb resp. degresivita v rámci znevýhodnených oblastí označovaných doteraz ako LFA, v novom období ide o oblasti ANC, bude od výmery 450 ha (do 450 ha nie je krátenie platieb).

Zároveň sa účastníci dozvedeli podrobné informácie o neprojektových podporách, výške prostriedkov alokovaných na jednotlivé opatrenia, ako aj o pláne výziev na najbližšie obdobie.

Duálne vzdelávanie

Od 1. apríla 2015 je účinný zákon č. 61/2015 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave. Práve duálne vzdelávanie je systém odborného vzdelávania a prípravy na výkon povolania, ktorým získavajú žiaci vedomosti, schopnosti a zručnosti, ktoré sú potrebné pre ďalšie povolanie. Základom systému duálneho vzdelávania je prepojenie všeobecného a odborného teoretického vzdelávania v strednej odbornej škole a praktickej prípravy u konkrétneho zamestnávateľa. Zamestnávateľia, ktorí sa aktívne chcú zapojiť do duálneho vzdelávania, získajú na základe žiadosti a po splnení stanovených podmienok získa zamestnávateľ osvedčenie na sedem rokov. Osvedčenie oprávňuje zamestnávateľa poskytovať praktické vyučovanie žiakom, s ktorými zamestnávateľ uzatvorí učebnú zmluvu. Zamestnávateľ spolupracuje aj so strednou odbornou školou, pričom zamestnávateľ uzatvára so strednou odbornou školou zmluvu o spolupráci. Tento systém vzdelávania zabezpečuje prípravu žiaka na výkon povolania na základe požiadaviek zamestnávateľa. Ďalšie informácie spolu so vzorovými žiadosťami sú zverejnené na stránke www.sppk.sk v časti vzdelávanie - systém duálneho vzdelávania.

Spracovala: Ing. Jarmila Dubravská, PhD., riaditeľka odboru poľnohospodárstva a služieb, Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory